

Akaryakıt Ürünlerinin Yoğunlaşmasından Kaynaklanan Fiili Stok Değişimi hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK KANUNU (*)
Özelge no	67854564-1741-2200
Tarih	19.01.2017

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İZMİR VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü)

Sayı : 67854564-1741-2200

Konu : Akaryakıt Ürünlerinin

Yoğunlaşmasından Kaynaklanan Fiili Stok Değişimi

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzun tetkikinden; ilimiz Vergi Dairesi Müdürlüğünün vergi kimlik numarasında perakende akaryakıt satışı faaliyetinden dolayı kayıtlı mükellefi olduğunuz, akaryakıt ana dağıtım firmasından aldığınız ürünün istasyonunuzun deposuna boşaltılması ve satışı sürecinde ürünün yoğunlaşmasından (kesafetinden) kaynaklanan artma ve eksilme gibi küçük farklılıkların meydana geldiğini, satış pompalarından yapılan satışın otomatik olarak satış hasılatına tam ve eksiksiz olarak dahil edilmesine rağmen söz konusu artma ve eksilmelerden kaynaklanan farkların faturasız mal alışı ya da satışı varmış gibi miktarlar oluşturduğunu belirterek, havanın sıcaklık derecesine ve dolayısıyla ürünün yoğunlaşmasına bağlı olarak meydana gelen miktar değişikliklerinin "153 Ticari Mallar Hesabı"ndaki stok dengesini bozmadan nasıl muhasebeleştirileceği hususunda Başkanlığımız görüşü istenilmektedir.

Fiili stok fazlalığı, işletmenin kayıtlarında görülmediği halde zamanla veya harici tesirlerle emtianın ölçüsünde ya da miktarında fazla bir durumun meydana gelmesidir.

Fiili stok fazlalığı, genellikle likit emtianın sıcaklığa bağlı olarak genleşmesi sonucu ortaya çıkan fiziksel bir olgudur. Herhangi bir likit emtianın iklim şartları, rafineriye uzaklık, stokta bekleme süresi, rakım ve satış istasyonundaki teknoloji gibi şartlara bağlı olarak ne oranda değişeceği teknik ölçüm ve değerlendirmeler sonucu ulaşılabilecek bilgidir.

Akaryakıt bayileri defter kayıtlarında miktar bazında; (Dönem başı stok+dönem içindeki alışlar= satışlar+dönem sonu stok) dengesini tutturmak durumundadır.

Diğer taraftan, gerek dönem başı gerekse dönem sonu fiili mal stoklarının ne şekilde tespit edileceği Vergi Usul Kanunun 186'ncı maddesinde belirtilmiştir. Dönem sonu fiili akaryakıt stoku ile kaydi akaryakıt stoku arasında miktar farklılığı çıkması da doğaldır. Bu fark, ancak normal fire nispetleri dahilinde kaldığı sürece makul karşılanacaktır. Normal nispetlerini aşan fazlalık hallerinde ise akaryakıt bayileri durumu tevsik ve haklı gerekçelerle izah etmek zorundadırlar.

Kaydi stok miktarının fiili stok miktarının altında kalması durumunda, fiili stok miktarına itibar edilebileceği tabiidir.

Mal dengesi bakımından emtia hesabının dönem sonu değerinin tespitinde, yukarıdaki sınırlar ölçüsünde fiili dönem sonu stok miktarı dikkate alınacağından, fiili stok fazlalığının değerlemeye etkisi de dikkate alınmış olacaktır. Dolayısıyla fiili bir fazlalık adı altında defterlerde mükerrer bir gider kaydının yapılması mümkün bulunmamaktadır.

Ancak, fiili stok fazlalığının ilgili kurumların belirlediği oranı aşması halinde bu farkın izah edilmesi gerekir. Gerçekleşen fiili stok fazlalığının izah edilmesinde akaryakıtı etkileyen unsurlar (iklim şartları, rafineriye uzaklık, stokta bekleme süresi, rakım, satış istasyonundaki teknoloji gibi) göz önünde bulundurulacaktır. Bu durumda ilgili kurumlarca belirlenen miktar değişim oranının esas alınması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026